

АРТЮР РЕМБО
ПИСМО ДО ПОЛ ДЕМЕНИ
ИЗВАДКИ

Превод от френски: Стефан Гечев, 1987

chitanka.info

(Давам съществени извадки от това писмо, защото то представлява нещо като програма за новите разбирания на Рембо за поезията, които той приложил повече или по-малко в „Един сезон в ада“ и особено в „Озарения“.)

Шарльовил, 15 май
1871 г.

Реших да ви дам урок по нова литература. (...)

Ето ви едно прозаично изложение върху бъдещето на поезията.

Всяка древна поезия стига до гръцката. Хармоничен живот. От Гърция към романтизма, Средновековието — там има учени, версификатори, от Енюс до Теролд, от Теролд до Казимир Дьолавин, всичко е римувана проза, игра, опростителство и прослава на безброй идиотски поколения: Расин е чистият, силният, великият... След Расин играта мухлясва, тя е траяла две хиляди години!

Това не е нито шега, нито парадокс. Разумът вдъхва не повече увереност в субекта, отколкото гневът на младия французин. Всъщност така новите имат свободата да ненавиждат древните: те са си у дома и не бързат.

Романтизмът никога не е бил съден правилно. А и кой го съди? Критиците?! Самите романтици? Които доказват така ясно, че песента не е истинското произведение, т.е. изпята и избрана от певица мисъл!

Защото АЗ е някой друг. Ако медта се събуди като тръба, тя не е виновна. Това ми е ясно; присъствам на разцъфването на моята мисъл: наблюдавам я, чувам я; пущам стрела: симфонията се раздвижва в дълбините или изскача внезапно на сцената.

Ако старите глупаци не бяха открили само неправилното значение на думата „аз“, нямаше сега да сме принудени да измитаме тези милиони скелети, които откак свят светува са натрупали произведенията на еднооклия си интелект, наричайки се автори!

Както казах, в Гърция стих и лира дават ритъм на Действието. Другото — музика и рими — са играчка, отпущане. Изучаването на

това минало замайва любопитните: мнозина се забавляват да повтарят тези вехтории — тяхна работа. Вселенският Разум винаги е подхвърлял идеите си естествено; хората са събирали част от тези плодове на ума. Действали са съгласно тяхната повеля, писали са книги за тях. Така е вървяло развитието, тъй като човекът още не се бил самообработил, не е бил събуден или не е бил влязъл напълно във великия сън. Чиновници, писатели: автор, творец, поет — такива никога не са съществували!

Първото нещо, което трябва да извърши този, който иска да стане поет, е собственото си цялостно опознаване; той търси душата си, изследва я, съблазнява я, изучава я. Щом я опознае, трябва да почне да я усъвършенства; това изглежда просто: във всеки мозък се извършва естествено развитие; толкова егоисти се провъзгласяват за автори; мнозина други приписват на себе си своя умствен напредък! А всъщност става дума да направиш душата си чудовищна. (...) Представете си човек, който сам предизвиква и сее брадавици по лицето си.

Казвам, че трябва да си *ясновидец*, да станеш *ясновидец*.

Поетът става ясновидец с дълго, огромно и системно *разстройване* на всичките си сетива. На всички форми на любов, страдание, лудост; той търси сам, дестилира в себе си всички отрови, като запазва само квинтесенцията им. Неописуемо мъчение, при което има нужда от цялата си вяра, от цялата си свръхчовешка сила, като се превръща във велик болен, велик престъпник, велик прокълнат — и върховен Учен! Защото тогава достига до *Непознатото*!

След като е обработил така душата си, той вече е по-богат от всеки друг! Той стига до Непознатото и когато, уплашен, в края на краищата изгуби разбиране за виденията си, тогава ги е видял. Нека се убие в скока си от нечувани и ненаименуеми неща; ще дойдат страшни работници; те ще започнат от хоризонта, където другият е паднал!

[...]

Значи поетът е наистина крадец на огъня.

Той е натоварен от човечеството, дори от животните; той трябва да ги накара да почувстват, опипат и чуят намеренията му. Ако това, което донася *от там*, има форма, той дава форма; ако е безформено,

той дава безформеност. Трябва да намери език; щом всяка дума е идея, ще дойде времето на световен език! Трябва да си академик — по-мъртъв от изкопаемо, — за да съставиш речник на който и да било език. Слаби хора ще се заловят да разсъждават върху първата буква от азбуката и бързо могат да полудеят!

Този език ще бъде от душа за душа, ще съдържа всичко — ухания, звуци, цветове, мисъл, улавяща и изтръгваща друга мисъл. Поетът ще определя количеството неизвестно, което се пробужда съвременно във вселенската душа: така той ще даде за Прогреса повече от формулата на мисълта си, от записки за похода си! Величие, което става норма, приета от всички, и така ще стане наистина *умножител на прогреса!*

Това бъдеще, сам виждате, е материалистично, изпълнено с Числото и Хармонията, а стиховете ще бъдат създадени, за да останат. Всъщност то ще бъде нещо като гръцката Поезия.

Вечното изкуство ще има известни функции, както поетите ще бъдат граждани. Поезията вече няма да дава ритъм на действието, тя ще бъде пред него, ще го изпреварва.

Такива поети ще се явят! (...)

Дотогава нека искаме от *поетите* нещо *ново* — идеи и форми. Всички сръчни поети скоро ще повярват, че са отговорили на това изискване. Но не, съвсем не!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.